

Problemlİ İnternet Kullanım Düzeyi Üzerinde Kimlik Statüsünün, İnternet Kullanım Amacının ve Cinsiyetin Yordayıcılığı

*Esra CEYHAN**

Öz

Araştırmada, üniversite öğrencilerinin kimlik statüleri, temel internet kullanım amaçları ve cinsiyet ile problemlİ internet kullanımı arasındaki ilişkileri ortaya koymak amaçlanmıştır. 464 üniversite öğrencisinin katıldığı araştırmada, Problemlİ İnternet Kullanım Ölçeği, Genişletilmiş Objektif Ego Kimlik Statüsü Ölçeği ve Bilgi Anketi ile veriler toplanmıştır. Hiyerarşik regresyon analizi ile elde edilen analiz sonuçları, problemlİ internet kullanımının en önemli yordayıcısının “tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” amacıyla internet kullanımı olduğunu göstermiştir. Aynı zamanda, problemlİ internet kullanımını önem sırasıyla “kimlik arayışı statüsü” ve “başarılı kimlik statüsü” (ters yönde), “eğlenme” amacı ile internet kullanımı, “tanıdıkları ve yakınları ile iletişim kurma” amacı ile internet kullanımının da önemli bir biçimde yordadığı bulunmuştur. Bu bulgular, genel olarak problemlİ internet kullanımında interneti kullanım amacının ve kimlik statülerinin önemli belirleyiciler olduğuna işaret etmektedir. Bu nedenle, sağlıksız internet kullanımını önlemeye yönelik rehberlik hizmetlerinin gerçekleştirilmesinde ve ileri çalışmalarda, bireylerin internet kullanım amaçlarının ve sahip olduğu kimlik statülerinin dikkate alınması önemli katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler

İnternet, İnternet Bağımlılığı, Problemlİ İnternet Kullanımı, Kimlik Statüsü, Üniversite Öğrencisi.

* Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

Doç. Dr. Esra CEYHAN

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
Yunus Emre Kampüsü, 26470, Eskişehir
Elektronik Posta: eceyhan@anadolu.edu.tr

Yayın ve Diğer Çalışmalarından Seçmeler

- Ceyhan, A. A. ve **Ceyhan, E.** (2009, Ekim). *Ergenlerde problemlü internet kullanım ölçeği (PİKÖ-E) geliştirme çalışmaları*. X. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sunulan bildiri, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Ceyhan, A. A., **Ceyhan, E.** ve Kurtulmaz, Y. (2009). Problemlü ve problemlü olmayan internet kullanımına sahip üniversite öğrencilerinin özellikleri. H. Asutay ve E. (Budak) Bayır (Ed.), *Uluslararası 5. Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi* içinde (s. 470-474). Edirne: Trakya Üniversitesi.
- Ceyhan, E.** ve Ceyhan, A. A. (2008). Çocuk ve ergenlerde bilgisayar ve internet kullanımının gelişimsel sonuçları. A. Kuzu (Ed.), *Bilgisayar* içinde (s. 375-397). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Ceyhan, E.** (2008). Ergen ruh sağlığı açısından bir risk faktörü: İnternet bağımlılığı. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15(2), 109-116.
- Ceyhan, A. A., & **Ceyhan, E.** (2008). Loneliness, depression and computer self-efficacy as predictors of problematic internet use. *CyberPsychology & Behavior*, 11(6), 699-701.
- Ceyhan, A.A. ve **Ceyhan, E.** (2007). Üniversite öğrencilerinin problemlü internet kullanım düzeyleri ile denetim odağı, antisosyal eğilim ve sosyal normlara uyum düzeyleri arasındaki ilişkiler. *16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi* içinde (s. 77-82). Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Problemlili İnternet Kullanım Düzeyi Üzerinde Kimlik Statüsünün, İnternet Kullanım Amacının ve Cinsiyetin Yordayıcılığı

Esra CEYHAN

Bilgisayar ve internet kullanımı tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de toplumun her kesiminde ve yaş grubunda her geçen gün yaygınlaşmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)’nun Türkiye’deki 16-74 yaş grubu ile gerçekleştirdikleri Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırmasında, bilgisayar ve internetin kullanım oranının en yüksek olduğu yaş grubunun 16-24 olduğu saptanmıştır. Eğitim durumuna göre ise en fazla bilgisayar ve internet kullananların yüksekokul, fakülte ve üstü mezunlarının olduğu bulunmuştur (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2007, 2008). Bu istatistiklerle benzer şekilde, araştırma bulguları da üniversite öğrencileri arasında bilgisayar ve internet kullanımının oldukça yaygın olduğunu göstermektedir (Hall & Parsons, 2001; Kandell, 1998; Young, 2004). Üniversite öğrencilerindeki bu yüksek kullanım oranları, onların gelişimsel ve içinde bulundukları çevresel özellikler ile açıklanmaktadır. Zira üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu ileri ergenlik dönemi (18-21 yaş) içerisinde olduklarından dolayı kimlik geliştirme, bazıları ise genç yetişkinlik döneminde oldukları için yakın ilişkiler geliştirme gelişim görevi ile karşı karşıyadırlar (Erikson, 1968). Aynı zamanda üniversite kampuslarında internet erişiminin kolay olması ve öğrencilerin esnek bir programa sahip olmaları gibi özelliklerden dolayı internet kullanımı oldukça yaygınlık göstermektedir (Kandell, 1998). Diğer yandan internet, aynı anda bir çok yerde olma ve hız-

lı bağlantı kurma imkanı verdiği için günümüz üniversite öğrencilerinin sosyal yaşamlarının nitelik ve nicelik olarak gelişmesinde önemli bir araç rolü oynamaktadır (Douglas ve ark., 2008). Böylece, üniversite öğrencilerinin yaşamlarındaki psikolojik ve çevresel faktörler onların internet bağımlılığı yaşamlarına yol açabilmekte (Hall & Parsons, 2001) ve pek çok öğrenci için internet bir seçenek haline gelebilmektedir (Hall & Parsons, 2001; Kandell, 1998). Dolayısıyla, üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı geliştirmeye daha yatkın (Kandell, 1998; Nalwa & Anand, 2003; Niemz, Griffiths & Banyard, 2005) ve en riskli popülasyon (Young, 2004) olduğu belirtilebilir.

Üniversite öğrencilerinin gelişimsel özellikleri dikkate alındığında kimlik oldukça önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira, Erikson (1968) kimlik oluşumunun ergenlik dönemi (12-21 yaş) içerisinde gerçekleştiğini belirtmektedir. Özellikle üniversite yıllarına denk gelen ileri ergenlik (18-21 yaş) döneminde kimlik gelişimi tamamlanmaktadır. Bu nedenle kimlik oluşumu açısından en büyük kazanımlar üniversite yıllarında gerçekleşmektedir. Çünkü üniversite çevresi bireylerin kimlik gelişimi için deneyim çeşitliliği sağlamaktadır (Waterman, 1982'den akt., Ward III, 2000). Marcia (2002) ileri ergenlik döneminde kimlik kazanımına karşılık kimlik kargaşası oluşmasının, kimlik statüleri yoluyla daha iyi anlaşılabileceğini belirtmekte ve dört farklı kimlik statüsü tanımlamaktadır. Bunlar kimlik arayışı, bağımlı kimlik, kimlik kargaşası ve başarılı kimlik statüleridir. Bu kimlik statüleri, kimlik gelişimi sürecinde ergenin içinde bulunduğu noktayı tanımlamaktadır (Steinberg, 2007).

Üniversite öğrencilerinin gelişimsel olarak kimliklerini araştırma ve deneme döneminde olmaları, kimlik oluşumunda internet kullanımının rolüne ilişkin birçok araştırmanın temelini oluşturmaktadır (Valkenburg & Peter, 2008). Bu araştırmalarda, internetin bireylere kimliklerini gizleme ve istedikleri bir kimlikte görünme imkânı vermesi nedeniyle bireylerin internet ortamında kimlik denemeleri gerçekleştirilebildiğine işaret edilmektedir (Gross, 2004; Kennedy, 2006; Valkenburg & Peter, 2008; Valkenburg, Schouten & Peter, 2005). Bu nedenle kimlik, internet kullanımının kaçınılmaz bir kaynağı olmaya başlamıştır (Mullis, Mullis & Cornille, 2007). Aynı zamanda internet bireylere kimlikleri hakkında zengin geribildirimler sağlayan birçok insanla etkileşime girebilme ve çeşitli kimlikleri deneme fırsatı da yaratmaktadır. Bu tür fırsatlar kimlik gelişimini hızlandırabilmektedir (Kennedy, 2006; Valken-

burg & Peter, 2008). Diğer yandan bireyler internet ortamında sürekli olarak “ideal” kimliklerini de gösterebilmektedirler. Bu durum ise ergenin genellikle bireysel kimlik değerlendirmelerinin gerçekçi olmayan bir biçimde şişmesine yol açabilmektedir (Ward III, 2000). Aynı zamanda internet, sosyal bağlantılılığı artırmakla birlikte bireylerin kararlı bir kimlik oluşturmalarına zarar veren çok farklı ilişki ve fikirlere aşırı maruz kalmasına da yol açabilmektedir (Valkenburg & Peter, 2008). Ayrıca sürekli olarak sahte kimlik örüntülerini kullanmak, bireyleri psikolojik olarak incinebilir duruma getirebilmektedir (Ward III, 2000). Böylece ergenler interneti gerçek yaşam sorumluluklarından ve gerçek kimliklerinden kaçmaya yardımcı olarak görmeye başlayabilmekte ve sanal dünyaya daha çok teslim olabilmektedirler (Huang, 2006; Yang & Tung, 2007). Bu durum ise problemlı/patolojik internet kullanımına yol açabilmektedir.

Problemlı internet kullanımı kavramı, bireylerin internet kullanımından dolayı yaşamlarının aile ve iş gibi önemli boyutlarında yaşanan bozulmalar, sürekli olarak kullanımı kontrol etmede yaşanan başarısızlık ve kompulsif kullanım ile tanımlanmaktadır (Kim & Davis, 2009). Bu çerçevede, problemlı internet kullanımı, sosyal, akademik, mesleki, finansal ve bedensel alanlarda olumsuz sonuçlara yol açan bilişsel ve davranışsal semptomların meydana getirdiği çok boyutlu bir sendrom (Caplan, 2002, 2003; Davis, 2001; Morahan-Martin ve Schumacher, 2003; Young, 1998) olduğu için bir çok değişkenle ilişkisini ortaya koymak amacıyla araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalarda, üniversite öğrencileri problemlı internet kullanımı açısından yaygın bir şekilde en riskli grup olduğu (Young, 2004) için üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanımları ile demografik değişkenler, internet kullanım davranışları ve ruh sağlığı değişkenleriyle olan ilişkilerinin araştırıldığı gözlenilmektedir. Bu araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, problemlı internet kullanımı açısından cinsiyet ve internet kullanım amacının temel faktörler olduğu görülmektedir. İnternet genel olarak iletişim kurmak, eğlenmek ve bilgi edinmek amacıyla kullanılmaktadır (Shaw & Gant, 2002). Diğer yandan problemlı internet kullanımı açısından iletişim amacıyla kullanım iki boyutta değerlendirilmektedir: yeni insanlarla sanal iletişim kurmak ve de tanıdıkları ile iletişim kurmak (Morahan-Martin & Schumacher, 2000). Araştırmalar internetin özellikle yeni insanlarla sosyal ilişkiler kurmak, alışveriş yapmak, film ve şarkı indirmek, çevrimiçi oyun oynamak gibi daha çok sosyal etkileşim ve eğlen-

me amacıyla kullanımının (Ceyhan ve Ceyhan, 2007; Choi, 2001; Kim ve Davis, 2009; Li ve Chung, 2006; Morahan-Martin ve Schumacher, 2000; Oğuz, Zayim, Özel ve Saka, 2008; Weitzman, 2000).ve erkeklerin (Choi, 2001; Çakır-Balta ve Horzum, 2008; DiNicola, 2004; Everhard, 2000; Li ve Chung, 2006; Morahan-Martin ve Schumacher, 2000; Scherer, 1997; Weitzman, 2000) problemlili internet kullanımının önemli yordayıcıları olduğunu göstermektedir.

Üniversite öğrencilerinde kimlik geliştirme ve yakın ilişkiler kurma ile internet bağımlılığı (çevrimiçi sohbet ve oyun) arasındaki ilişkiler incelendiğinde, çevrimiçi sohbet ve oyun bağımlılıklarında başarılı kimliğin zayıf belirtileri, kimlik kargaşasının ise güçlü belirtileri ortaya çıkmıştır (Huang, 2006). Diğer bir araştırmada ise kimlik statüleri ile patolojik internet kullanımı arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Sonuçta kimlik arayışı statüsündeki üniversite öğrencilerinin bağımlı kimlik statüsündeki öğrencilerden daha fazla patolojik internet kullanımı belirtileri gösterdikleri bulunmuştur (Matsuba, 2006). Ayrıca, kimlik arayışı ve kimlik kargaşası statüsünde bulunan üniversite öğrencilerinde problemlili internet kullanım düzeyinin diğer kimlik statülerinde bulunanlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur (Ward III, 2000). Bu sınırlı sayıda araştırma, üniversite öğrencilerinde kimlik oluşturma gelişimsel ihtiyacının problemlili internet kullanımının önemli bir nedeni olduğunu göstermektedir. Bu nedenle problemlili internet kullanımı ile kimlik gelişimi arasındaki ilişkiyi ortaya koyan daha çok araştırmaya gereksinim vardır. Nitekim, problemlili internet alanındaki akademik araştırmaların hala başlangıç aşamasında (Yang & Tung, 2007) olduğu belirtilmektedir. Üniversite yıllarına denk gelen ileri ergenlik ve genç yetişkinlikte kimlik gelişiminin kritik bir gelişimsel ihtiyaç olduğu (Erikson, 1968) dikkate alındığında, problemlili internet kullanımı ile internet kullanım amacı, kimlik statüsü ve cinsiyetin birlikte ele alınarak incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, Türkiye’de, üniversite öğrencilerinin internet kullanım davranışlarını anlamaya (Atıcı ve Dikici, 2003; Balcı ve Ayhan, 2007; Oral, 2004) ve problemlili internet kullanımına yönelik (Ceyhan, 2007; Ceyhan ve Ceyhan, 2007; Çakır-Balta ve Horzum, 2008; Gönül, 2002; Oğuz ve ark., 2008; Öztürk, Odabaşıoğlu, Eraslan, Genç ve Kalyoncu, 2007) bazı araştırmalar bulunmakla birlikte, kimlik gelişimi ile ilişkisine yönelik bir araştırma bulunmamaktadır. Aynı zamanda, üniversite öğrencilerinde önemli bir gelişimsel konu olan kimlik gelişimi ve problemlili internet kullanımı davranışı arasındaki ilişkile-

rin çeşitli yönleri ile ayrıntılı bir biçimde araştırılması, bu araştırma sonuçlarına dayalı olarak etkili rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri gerçekleştirilmesini sağlayabilecektir. Bu araştırma, belirtilen ihtiyaçları karşılama çabası içerisinde üniversite öğrencilerinin kimlik statüleri, temel internet kullanım amaçları ve cinsiyet ile problemlı internet kullanımını arasındaki ilişkileri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç çerçevesinde, *“üniversite öğrencilerinin kimlik statüleri, temel internet kullanım amaçları ve cinsiyet, onların problemlı internet kullanım düzeyinin önemli bir yordayıcısı mıdır?”* sorusuna yanıt aranmıştır.

Yöntem

Araştırma, mevcut durumu betimlemeye yönelik ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma, 2007-2008 öğretim yılında Anadolu Üniversitesi'nin örgün programlarına kayıtlı üniversite öğrencilerinden orantısız eleman örnekleme yoluyla belirlenen 464 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan bu öğrencilerin 238'i kız (%51.30) ve 226'sı erkek (%48.70) öğrencidir. Sınıf düzeyi açısından ise öğrencilerin 183'ü birinci sınıf (%39.40), 68'i ikinci sınıf (%14.70), 130'u üçüncü sınıf (%28.00) ve 77'si dördüncü sınıf (%16.60) olup, 6 öğrenci ise sınıfını belirtmemiştir. Ayrıca öğrencilerin 141'i Edebiyat Fakültesine (%30.39), 111'i Eğitim Fakültesine (%23.92), 107'si Fen Fakültesine (%23.06) ve 105'i İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesine (%22.63) devam etmektedir. Öğrencilerin genel akademik ortalaması ise 2.55 (s=0.53) olup, 0.98 ile 3.77 arasında değişmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerinin toplanmasında, bireylerin problemlı internet kullanım düzeyleri için Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği (Ceyhan, Ceyhan, Gürçan, 2007), kimlik statüsü düzeyleri için Genişletilmiş Objektif Ego Kimlik Statüsü Ölçeği (Oskay, 1998) ve bazı kişisel ve internet kullanımına ilişkin bilgiler için Bilgi Anketi kullanılmıştır. Bu ölçme araçlarına ilişkin bilgiler sırasıyla kısaca aşağıda sunulmuştur.

Problemlili İnternet Kullanımı Ölçeği (PİKÖ): PİKÖ, Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan (2007) tarafından üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanım düzeylerini ölçmek üzere geliştirilmiştir. Ölçek, “tamamen uygun”dan “hiç uygun değil”e kadar değişen aralıkta beşli derecelendirme ile yanıtlanan 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 33 ile 165 arasında değişebilmekte, ölçekten alınabilecek puanların yüksekliği bireylerin internet kullanımlarının sağlıksızlaştığına, onların yaşamlarını olumsuz bir biçimde etkilediğine ve internet bağımlılığı gibi bir patolojiye eğilim oluşturabileceğine işaret etmektedir (Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan, 2007).

Ölçeğin üniversite öğrencilerine ilişkin açıklayıcı faktör analizi sonuçları, ölçeğin üç alt faktörden oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu üç faktör, “internetin olumsuz sonuçları”, “sosyal fayda/sosyal rahatlık” ve “aşırı kullanım” olarak adlandırılmaktadır. Bu üç faktör birlikte toplam varyansın %48.96’sını açıklamıştır. Ayrıca, PİKÖ’nün ayırt edicilik geçerliği kapsamında, internette daha çok zaman geçirenlerin daha fazla problemlili internet kullanımına sahip olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda, kendisini internet bağımlısı olarak algılayanların problemlili internet kullanım düzeyleri kendisinde hiçbir bağımlılık olmadığını belirtenlerden önemli biçimde daha yüksek çıkmıştır (Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan, 2007).

PİKÖ’nün güvenilirlik çalışmaları kapsamında ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı (α) .94 olarak bulunmuştur. Madde toplam puan güvenilirliği katsayılarının ise .31 ile .70 arasında ($p < .001$) değiştiği bulunmuştur. Yine, ölçek puanlarının uç gruplarda karşılaştırılması sonucu, tüm maddelerin $p < .0001$ düzeyinde önemli olduğu bulunmuştur. Ölçeğin dört hafta ara ile elde edilen test tekrarı puanlarının korelasyonu .81 olarak bulunmuştur ($p < .001$). Ölçeğin iki parçası arasındaki korelasyon ise .83 olarak bulunmuştur (Ceyhan, Ceyhan ve Gürcan, 2007).

Genişletilmiş Objektif EGO Kimlik Statüsü Ölçeği (EOM-EIS-2): EOM-EIS-2, bireylerin kimlik gelişim düzeylerini belirlemek amacıyla Ben-nion ve Adams tarafından geliştirilmiş olup, ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmaları Oskay (1998) tarafından gerçekleştirilmiştir. EOM-EIS-2, bir (kesinlikle katılmıyorum) ile altı (kesinlikle katılıyorum) arasında derecelendirme yapılarak cevaplandırılan Likert tipinde 64 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, ideolojik kimlik ve kişilerarası kimlik olmak üzere iki alandan oluşmaktadır. Her bir alan ise başarılı kimlik (identity

achievement), kimlik arayışı (moratorium), bağımlı kimlik (foreclosure) ve kimlik kargaşası (diffusion) olmak üzere dörder alt ölçek içermektedir. Her bir alandaki alt ölçekler, sekizer maddeden oluşmakta olup, her iki alandaki aynı alt ölçek maddeleri toplandığında, alanlardan bağımsız 16'şar maddelik başarılı kimlik, kimlik arayışı, bağımlı kimlik ve kimlik kargaşası alt ölçeği elde edilebilmektedir. Bu durumda kimlik statülerini ifade eden dört alt ölçeğin her birinden 16 ile 96 arasında değişen puanlar alınabilmektedir (Oskay, 1998). Her bir alt ölçekten alınan puanların yükselmesi, bireylerin başarılı kimlik, kimlik arayışı, bağımlı kimlik ve kimlik kargaşası gibi kimlik statü düzeylerindeki artışa işaret etmektedir. Bu araştırmada, ölçeği oluşturan iki alandan bağımsız olarak dört alt ölçek için elde edilen toplam puanlar dikkate alınmıştır.

EOM-EIS-2'nin, Oskay (1998) tarafından yapılan uyarılama çalışmalarında, ölçeğin ayırt edici geçerliliğine ilişkin bulgular hem ideolojik hem de kişilerarası alanların birbirinden bağımsız yapılar olduğunu göstermiştir. Ölçeğin birleşici geçerlilik bulguları ise ölçeğin iki alanını oluşturan bütün alt ölçeklerin arasında önemli ve olumlu ilişkiler olduğu bulunmuştur. Ölçeğin kapsam geçerliliği ise uzman görüşü ile incelenerek sağlanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları kapsamında, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları başarılı kimlik için .75, kimlik arayışı için .73, bağımlı kimlik için .84 ve kimlik kargaşası için .57 olarak bulunmuştur. Ölçeğin, testin tekrarı yöntemi ile elde edilen güvenilirlik katsayıları ise sırasıyla .72, .77, .81 ve .79 olarak hesaplanmıştır. İki yarım güvenilirlik katsayıları ise sırasıyla .74, .73, .86 ve .65 olarak elde edilmiştir (Oskay, 1998).

Bilgi Anketi: Anket, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve sınıf düzeylerini belirlemeye yönelik kategorik sorular içermektedir. Aynı zamanda ankette öğrencilerin internet kullanma temel (birincil) amaçlarına (*İnterneti kullanmanızın temel amacı nedir?: Bilgi edinme, Tanıdıklarım ve yakınlarım ile iletişim kurma, Eğlenme, Tanımadığım kişilerle sosyal ilişkiler kurma*) ilişkin kategorik soru yer almaktadır.

İşlem

Araştırmanın verileri, 2008 yılı Nisan-Mayıs ayları içerisinde araştırmacı tarafından izin alınan ders saatlerinde, tüm veri toplama araçlarını içeren kitapçığın gönüllü olan öğrencilere uygulanması ile elde edilmiştir. Veri toplama araçlarının uygulanmasının yaklaşık 20-25 dakika sürdüğü gözlenmiştir. Araştırmanın verilerinin çözümlemesi, SPSS 15

paket programı kullanılarak, doğrusal çoklu hiyerarşik regresyon analizi, Welch testi ve sonrasında Tamhane's T2 testi ile yapılmıştır.

Araştırmaya 464 öğrenci katılmıştır. Analizler için ilk önce verilerin regresyon öncesi uygunluğu incelenmiştir. Kimlik statüsü düzeyleri ile problemlerle internet kullanım davranışı arasındaki ilişkinin doğrusal olup olmadığı ve puanların normal dağılım gösterip göstermediğinin grafikler ile incelenmesi sonucunda, saçılma diyagramları doğrusal bir ilişkiyi kanıtlamış, histogram ve normal dağılım grafikleri de normallikten önemli sapmalar olmadığını göstermiştir. Ayrıca, çok değişkenli normallik varsayımını incelemek üzere analizde yer alan değişkenlere ilişkin uç değerlerin olup olmadığını anlamak için Mahalanobis uzaklık değerleri hesaplanmıştır. Bu çerçevede, Mahalanobis uzaklık değerleri ölçüt değerlerinin [$X^2(8) = 26.12$, $p = .001$ 'e göre] üzerinde olan üç kişinin verilerinin uç değer olduğu anlaşılmış ve bu kişilerin verileri analize dahil edilmemiştir. Böylece, istatistiksel işlemler 461 öğrenci ile gerçekleştirilerek, verilerin çok değişkenli normallik varsayımını karşılaması sağlanmıştır.

Araştırmada yordayıcı değişken olarak cinsiyet ve temel internet kullanım amacı değişkenleri dikkate alınmıştır. Ancak, bu değişkenlerin kategorik değişkenler olması nedeniyle bu değişkenler yapay (dummy) değişkenlere dönüştürülmüştür (Field, 2005). Bunun içinde, cinsiyet değişkeni erkek=1 ve kız=0 olacak şekilde yeniden kodlanarak cinsiyet yapay değişkeni oluşturulmuştur. Dört kategoriden oluşan temel internet kullanım amacı değişkeni de (*Bilgi edinme, Tanıdıklarım ve yakınlarım ile iletişim kurma, Eğlenme, Tanımadığım kişilerle sosyal ilişkiler kurma*) yapay değişkenler üretmek üzere yeniden kodlanmıştır. Bu amaçla, "bilgi edinme" kategorisi referans değişken olarak dikkate alınmış ve bu kategorinin dışında yer alan diğer üç kategori için yapay değişkenler oluşturulmuştur. Bu kodlamada, kategorinin kendisi bir olarak kodlanırken, diğer kategoriler sıfır olarak kodlanmıştır. Böylece, yeniden kodlanmış "tanıdıklarım ve yakınlarım ile iletişim kurma", "eğlenme" ve "tanımadığım kişilerle sosyal ilişkiler kurma" yapay değişkenleri bağımsız değişkenler olarak regresyon analizinde yer alırken, "bilgi edinme" değişkeni referans değişken olarak dikkate alındığı için analiz dışında tutulmuştur. Araştırmada, önem düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Araştırmada, üniversite öğrencilerinin kimlik statüleri, temel internet kullanım amaçları ve cinsiyetin, onların problemlı internet kullanım düzeylerinin önemli bir yordayıcısı olup olmadığı araştırılmıştır. Bu amaçla, doğrusal çoklu hiyerarşik regresyon analizi gerçekleştirmek üzere yordayıcı değişkenler olan temel internet kullanım amaçları (bilgi edinme, tanıdıkları ve yakınları ile iletişim kurma, eğlenme ve tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma) [Model 1], kimlik statüsü düzeyleri (başarılı kimlik, kimlik arayışı, bağımlı kimlik ve kimlik kargaşası) [Model 2], ve cinsiyet [Model 3] değişkenleri sırasıyla üç blokta analize dahil edilmişlerdir. Bu çerçevede gerçekleştirilen doğrusal çoklu hiyerarşik regresyon analizine ilişkin sonuçlar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Temel internet kullanım amacı ve kimlik statüsü düzeyleri ve cinsiyetin problemlı internet kullanım düzeyi üzerindeki yordayıcılığına ilişkin doğrusal çoklu hiyerarşik regresyon analizi sonuçları

Model	Yordayıcı	B	Standart Hata B	β
1 ^a	Sabit	56.19	1.09	
	Tanıdıklarım ve yakınlarım ile iletişim kurma	3.28	2.16	.07
	Eğlenme	11.43	3.39	.16***
	Tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma	20.99	3.66	.27***
2	Sabit	51.73	6.62	
	Tanıdıklarım ve yakınlarım ile iletişim kurma	4.63	2.11	.10*
	Eğlenme	9.92	3.30	.14**
	Tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma	19.43	3.57	.25***
	Başarılı kimlik	-0.21	0.07	-.14**
	Kimlik arayışı	0.24	0.08	.15**
	Kimlik kargaşası	0.11	0.09	.06
	Bağımlı kimlik	0.06	0.06	.05

	Sabit	50.94	6.63	
	Tanıdıklarım ve yakınlarım ile iletişim kurma	4.85	2.11	.10*
	Eğlenme	9.34	3.32	.13**
	Tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma	18.93	3.58	.25***
3	Başarılı kimlik	-0.20	0.07	-.14**
	Kimlik arayışı	0.25	0.08	.16**
	Kimlik kargaşası	0.09	0.09	.05
	Bağımlı kimlik	0.05	0.06	.04
	Cinsiyet (Erkek=1, Kız=0)	-2.47	1.78	-.07

Not: Model 1 için $R^2 = .087$, Model 2 için $\Delta R^2 = .068$, Model 3 için $\Delta R^2 = .004$, ($p < .001$).

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

^a Model 1'de temel internet kullanımı amacının kategorik değişken olması ve bu bloktaki değişken yapay (dummy) değişkenler olarak kodlandığı için "bilgi edinme amacı" değişkeni referans değişken olarak dikkate alınmış olup, analiz dışında tutulmuştur.

Model 3'te cinsiyet değişkeni yapay (dummy) değişken olarak erkek=1 ve kız=0 biçiminde kodlanmış olup, erkek kategorisi analize dahil edilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde regresyon modelinin genel olarak önemli olduğu (F değerleri önemli olduğu için) görülmektedir (Model 1 için $F=13.64$, Model 2 için $F=11.14$ ve Model için $F=10.00$, $p < .001$). Yordayıcı değişkenlerden hangilerinin önemli biçimde regresyon modeline katkı sağlayıp sağlamadığı, en son model dikkate alınarak incelendiğinde, kimlik kargaşası ve bağımlı kimlik statüleri ile cinsiyetin regresyon modeline önemli bir katkı sağlamadığı (regresyon katsayılarının [β] .05 düzeyinde önemli olmadığı için) görülmekte olup, bu değişkenler modelden çıkarılarak analiz yeniden yapılmıştır. Bu çerçevede, önemli bir yordayıcılığa sahip olmayan değişkenler çıkartıldıktan sonraki regresyon analizi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Temel internet kullanım amacı ve kimlik statüsü düzeylerinin problemlü internet kullanım düzeyi üzerindeki yordayıcılığına ilişkin doğrusal çoklu hiyerarşik regresyon analizi sonuçları (önemsiz değişkenler çıkarıldıktan sonra yeniden gerçekleştirilen analiz).

Model	Yordayıcı	B	Standart Hata B	β
1 ^a	Sabit	56.19	1.09	
	Tanıdıklarım ve yakınlarım ile iletişim kurma	3.28	2.16	.07
	Eğlenme	11.43	3.39	.16***
	Tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma	20.99	3.66	.27***
2	Sabit	51.19	5.84	
	Tanıdıklarım ve yakınlarım ile iletişim kurma	4.81	2.11	.10*
	Eğlenme	10.20	3.30	.14**
	Tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma	19.07	3.57	.25***
	Başarılı kimlik	-0.23	0.07	-.16**
	Kimlik arayışı	0.30	0.07	.19**

Not: Model 1 için $R^2 = .087$, Model 2 için $\Delta R^2 = .062$, ($p < .001$).

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

^a Model 1’de temel internet kullanım amacının kategorik değişken olması ve bu bloktaki değişken yapay (dummy) değişkenler olarak kodlandığı için “bilgi edinme amacı” değişkeni referans değişken olarak dikkate alınmış olup, analiz dışında tutulmuştur.

Tablo 2’de yordayıcı değişkenler olan temel internet kullanım amaçları ve kimlik statüsü düzeyleri değişkenlerine ilişkin regresyon analizi bulguları verilmektedir. Ayrıca, Tablo 2’de yer almamakla birlikte regresyon analizinin bazı sayıtlarını incelemek üzere istatistiksel değerler de elde edilmiştir. Öncelikle, çoklu bağlantı ile ilgili istatistiksel değerler incelendiğinde, varyans büyütme faktörü (VIF) değerinin 1.01 ile 1.06 arasında değişmekte olup, tüm değerlerin ölçüt alınan değerin 10’dan aşağıda ve 1’e çok yakın olduğu (Field, 2005) görülmektedir. Ayrıca, tolerans değerinin .94 ile .98 arasında değişmekte olup, tüm değerlerin ölçüt alınan değer .2’nin üzerinde (Field, 2005) olduğu bulunmuştur. Tüm

bu değerler analizin çoklu bağıntı problemine sahip olmadığını göstermektedir. Ayrıca, hata terimleri arasındaki ilişki (otokorelasyon) olup olmadığı incelendiğinde Durbin-Watson testi sonucunun 2.01 olduğu ve bu değer genelleme ölçütü alınan 1 ile 3 arasında bulunduğu (Field, 2005) dikkate alındığında analizde otokorelasyon bulunmadığı belirtilebilir. Bu çerçevede, regresyon analizi sayıtlarının karşılanması nedeniyle Tablo 2’de yer alan modele ilişkin bulguların değerlendirilebileceği anlaşılmaktadır.

Tablo 2’den de görüleceği üzere modelin açıklayıcılık gücü dikkate alındığında, “tanıdıkları ve yakınları ile iletişim kurma”, “eğlenme” ve “tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” gibi temel amaçlarla internetin kullanımı değişkenlerinin toplam varyansın %8,7’sini önemli bir biçimde açıkladığı görülmektedir. Bu toplam varyansa ise “başarılı kimlik” ve “kimlik arayışı” statülerinin beraber %6,2’lik bir artış sağladığı da görülmektedir. Böylece, belirtilen değişkenlerin beraber, problemlili internet kullanım davranışındaki toplam varyansın %14,9’unu önemli bir biçimde açıkladığı anlaşılmaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayılarına (β) göre yordayıcı değişkenler incelendiğinde ise “tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” temel amacı ile internet kullanımının en önemli yordayıcı olduğu ve problemlili internet kullanımını en çok açıklayan değişken olduğu görülmektedir. Bu değişkeni; önem sırasıyla “kimlik arayışı”, “başarılı kimlik”, “eğlenme” ve “tanıdıkları ve yakınları ile iletişim kurma” temel amacı ile internet kullanımı değişkenleri izlemektedir. Bununla birlikte; regresyon analizi sonuçları “bağımlı kimlik” ve “kimlik kargaşası” statüleri ile cinsiyetin problemlili internet kullanımını önemli bir biçimde yordamadığını göstermektedir. Ayrıca, “tanıdıkları ve yakınları ile iletişim kurma” temel amacının temel internet kullanma amaçları ile birlikte dikkate alındığında önemli bir yordayıcı değil iken, temel internet kullanım amaçları ve kimlik statülerinin birlikte dikkate alındığı en son modelde, önemli bir yordayıcı olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, Tablo 2’deki bulgular çerçevesinde; temel internet kullanım amacının ve kimlik statüsünün problemlili internet kullanımında önemli faktörler olduğu, ancak cinsiyetin önemli bir faktör olmadığı ortaya çıkmıştır. İnternetin temel kullanım amacı açısından değerlendirildiğinde “tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” temel amacı en önemli yordayıcı olup, ayrıca “eğlenme” de önemli bir yordayıcıdır. Bu bulguları daha detaylı bir biçimde açıklamak üzere internet temel kul-

lanım amacına ilişkin betimleyici istatistikler ve grupların ortalamaları arasındaki önemlilik karşılaştırmalarına ilişkin sonuçlar Tablo 3'de verilmektedir.

Tablo 3.

Temel internet kullanım amaçlarına göre problemlı internet kullanım düzeyine ilişkin betimleyici istatistikler ve grup ortalamalarının karşılaştırılması^a

Temel internet kullanım amaçları	n	X	s	Welch Testi değeri	Tamhane's T2 testi (önemli çıkan karşılaştırmalar)
1. Bilgi edinme	280	56.48	16.48		
2. Tanıdıkları ve yakınları ile iletişim kurma	95	59.47	17.33		1< 3** ve 1<4**
3. Eğlenme	27	77.18	30.25	8.42***	2<4*
4. Tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma	35	69.91	21.73		

* $p<.05$, ** $p<.01$, *** $p<.001$

^a Ortalamaların karşılaştırılmasında varyansların homojen olmaması nedeniyle (Levene istatistiği (3,433)=11.44, $p>.05$) tek yönlü varyansın alternatifi olarak Welch testi kullanılmıştır. Bu nedenle, ikili ortalama karşılaştırmaları ise Tamhane's T2 testi ile yapılmış ve sadece önemli olan sonuçlar tabloda verilmiştir.

Tablo 3'deki ortalamalar incelendiğinde, regresyon analizinde referans değişken olarak dikkate alınan "bilgi edinme" temel amacının en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Daha sonra ortalamaların sırasıyla "tanıdıkları ve yakınları ile iletişim kurma", "eğlenme", ve "tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma" temel amacına doğru arttığı görülmektedir. Dolayısıyla, tüm internet kullanıcılarının, özellikle sağlıklı kullanıcıların, kullanımında temel olan "bilgi edinme" temel amacı referans alındığında, diğer tüm kullanım amaçlarının daha yüksek problemlı internet kullanım düzeyine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim, problemlı internet kullanım düzeyi ortalamaları arasında gözlenen bu farklar test edildiğinde, interneti "bilgi edinme" temel amacı ile kullanan öğrencilerin hem "eğlenme" temel amacı (ortalamalar arası fark: 13.80) hem de "tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma" temel amacı (ortalamalar arası fark: 21.07) ile kullananlardan önemli biçimde daha düşük problemlı internet kullanım düzeyine sahip olduğu bulunmuştur.

Ayrıca, “tanındıkları ve yakınlarıyla iletişim kurma” amacı ile interneti kullanan öğrencilerin problemleri internet kullanım düzeylerinin önemli bir biçimde “tanınmadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” temel amacı ile kullananlardan daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Yine, “tanındıkları ve yakınlarıyla iletişim kurma” ile “eğlenme” temel amaçları arasında problemleri internet kullanım düzeyi açısından önemli bir farklılık ortaya çıkmamakla birlikte, ortalama arasındaki farkın dikkat çekici düzeyde (ortalamalar arası fark: 10.44, $p=.08$) olduğu görülmektedir. Tüm bu bulgular çerçevesinde, problemleri internet kullanımında temel kullanım amacının önemli bir faktör olduğu; özellikle “tanınmadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” ile “eğlenme” temel amacı ile internet kullananların daha çok problemleri internet kullanım düzeyine sahip olduğu, ayrıca “tanındıkları ve yakınları ile iletişim kurma” temel amacının da en son regresyon modelinde kimlik statüleri dikkate alındığında, önemli bir yordayıcı olabildiği belirtilebilir.

Tablo 2’deki bulgular dikkate alındığında, kimlik statüsünün problemleri internet kullanımında önemli bir faktör olduğu, problemleri internet kullanımı ile başarılı kimlik statüsünün (ters yönde) ve kimlik arayışı statüsünün önemli bir biçimde ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Bu ilişkinin yönü incelendiğinde; başarılı kimlik statüsü düzeyi yükseldikçe problemleri internet kullanımı düzeyi de önemli bir biçimde azalırken ($\beta=-.16$), kimlik arayışı statüsü düzeyi yükseldikçe problemleri internet kullanımı düzeyinin de önemli bir biçimde arttığı ($\beta=.19$) görülmektedir.

Tartışma

Araştırma bulguları, genel olarak üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımında temel kullanım amacı ve kimlik statüsünün önemli faktörler olduğu, cinsiyetin ise önemli bir faktör olmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, araştırma bulguları problemleri internet kullanımının en önemli yordayıcısının “tanınmadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” temel amacı ile internet kullanımı olduğunu göstermiştir. Aynı zamanda, problemleri internet kullanımını önem sırasıyla “kimlik arayışı” statüsü ve “başarılı kimlik” statüsü (ters yönde) ile “eğlenme” amacı ile internet kullanımı ve “tanındıkları ve yakınları ile iletişim kurma” amacı ile internet kullanımının da önemli bir biçimde yordadığı ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın bulguları, üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanım davranışlarında internet kullanım amaçlarının önemli oldu-

ğunu ortaya koymaktadır. İnterneti “tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” amacıyla kullanmanın, problemlı internet kullanımının en temel yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda “eğlenme” amacı ile internet kullanımı ile “tanıkları ve yakınları ile iletişim kurma” amacı ile internet kullanımının da yordayıcı değışkenler olduğu, bununla birlikte “bilgi edinme” amacı ile internet kullanımının problemlı internet kullanımı ile ilişkili olmadığı belirlenmiştir. Bu bulgu, interneti sosyal etkileşim için kullanmanın problemlı internet kullanımının gelişiminde bir risk faktörü olduğunu (Caplan, 2002; Ceyhan, 2007; Chak & Leung, 2004; Choi, 2001; Chou & Hsiao, 2000; Li & Chung, 2006; Oğuz ve ark., 2008; Ward, 2001; Young, 1998) gösteren araştırma bulguları ile tutarlılık göstermektedir. Benzer şekilde, interneti eğlenmek, rahatlamak ve zaman geçirmek amacı ile kullanmanın problemlı internet kullanımı ile ilişkili olduğu (Ceyhan ve Ceyhan, 2007; Choi, 2001; Morahan-Martin & Schumacher, 2000; Weitzman, 2000), diğeri yandan ise “bilgi edinme” amacı ile interneti kullananların sağlıklı kullanıcılar olduğu (Chak & Leung, 2004; Whang ve ark., 2003; Young, 1998) sonuçları da bu araştırmanın bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Dolayısıyla bu araştırma bulguları, problemlı internet kullanımda interneti sosyal etkileşim kurma ve eğlenme amacı ile kullanımının önemli faktörler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, üniversite öğrencilerinin bazılarının kimlik oluşturma ve bazılarının ise yakın ilişkiler kurma gelişim ödevleri olduğu dikkate alındığında, internetin aynı anda birçok kişi ile hızlı bir biçimde sosyal ilişkiler kurma imkanı vermesi, interneti sosyal etkileşim amacı ile yoğun bir şekilde kullanmaya yol açtığı belirtilebilir. Bu durum ise üniversite öğrencilerini problemlı internet kullanımı açısından risk grubu haline getirebilmektedir. Diğeri yandan internetin oyun oynama, rahatlama ve hoş vakit geçirme gibi eğlenme amacı ile kullanılması da problemlı internet kullanımı ile sonuçlanabilmektedir. Zira internetin bu amaçlarla kontrol edilemez bir biçimde aşırı kullanımı sonucunda, bireyin yaşamının çeşitli alanlarında özellikle psikososyal gelişim alanında bozulmaların ortaya çıkması kaçınılmaz olacaktır.

Araştırma bulguları, üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanımlarında, kimlik statülerinin önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Araştırmada, problemlı internet kullanımı “başarılı kimlik statüsü” ile ters yönde, “kimlik arayışı statüsü” ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bulgu problemlı internet kullanımında kimlik sta-

tülerinin önemli olduğunu gösteren araştırma bulguları (Huang, 2006; Matsuba, 2006; Ward III, 2000) ile tutarlılık göstermektedir. Araştırma bulguları dikkate alındığında kimlik arayışı statüsündeki üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımı ile ilgili yaşantılara daha yakın oldukları, başarılı kimlik statüsündekilerin ise sağlıklı internet kullanıcıları oldukları belirtilebilir. Kimlik arayışı statüsündeki gençler, kimlik oluşturmada bir karara varmak için seçeneklerini araştırıp, test etmektedirler (Oskay, 1998). Bu nedenle internet, kimlik arayışı statüsündeki üniversite öğrencileri için kimlik denemeleri yapmada zengin fırsatlar sunmaktadır. Aynı zamanda internet, kimlik denemeleri sırasında birçok insanla etkileşime girme fırsatı verdiği için oldukça değerli geri bildirimler sağlamak ve bu durumda internetin kimlik arayışı statüsündekiler tarafından yoğun bir şekilde kullanılmasına yol açabilmektedir. Diğer yandan çevrimiçi ilişkiler yüz yüze olan ilişkilerdeki kaygıyı ortadan kaldırdığı ve isimsiz olabilmeyi sağladığı için bireylerin dış görünüşleri veya kişisel özellikleri için yargılanma kaygısı yaşamaksızın istedikleri kişiliğe ve cinsiyete bürünerek, farklı kişilik ve ilişki biçimlerini deneme fırsatına da olanak tanınmaktadır. Ancak sürekli olarak bireylerin sahte kimlikler kullanmasının kararlı bir kimlik oluşumunu engelleyebileceği ve internet kullanımının sağlıklı kullanımdan problemleri kullanıma doğru yönelebileceği ve bunun sonucunda ise ruh sağlığını da tehdit edebileceği söylenebilir.

Araştırmada, üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımı ile cinsiyetin ilişkili olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu bulgu, problemleri internet kullanımının cinsiyetlere göre değişmediğine ilişkin bulgular ile (Hall & Parsons, 2001; Leung, 2004) tutarlılık göstermektedir. Bununla birlikte, erkeklerin kızlara göre daha çok problemleri internet kullanıcıları olduğunu gösteren bulgularla (Choi, 2001; Çakır-Balta ve Horzum, 2008; Di-Nicola, 2004; Everhard, 2000; Li & Chung, 2006; Morahan-Martin & Schumacher, 2000; Scherer, 1997; Weitzman, 2000) tutarsızlık göstermektedir. Problemleri internet kullanımında cinsiyetler açısından farklılıkların olmaması, hem erkeklerin hem de kızların, sahip oldukları kimlik oluşturma ve yakın ilişkiler kurma gelişim görevi ile açıklanabilir. Bu gelişimsel görevleri yerine getirmekte güçlük çeken üniversite öğrencileri için internet, bir kurtarıcı olabilir. İnternet, üniversite öğrencilerine ne olmak istediklerine karar verme denemeleri ve çabalarında uygun ve rahat bir ortam sağladığı için gençler için vazgeçilmez bir araç haline gelmiş olabilir. Diğer yandan, kimlik denemeleri sonucun-

da sürekli başarısızlıklar yaşayan gençler, interneti bu girişimlerini bir süre askıya almaya ya da gerçek kimliklerinden kaçmaya yardımcı olarak görmeye başlayabilirler ve internetin sanal dünyasında sanal ilişkilere, oyun, kumar, alışveriş gibi aktivitelere daha çok yönelebilirler.

Araştırmanın genel olarak sonuçları, problemlü internet kullanımında, kullanım temel amacının oldukça önemli olduğu, “bilgi edinme” amacı dışında (özellikle “tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” ve daha sonra “eğlenme”) internetin kullanım amacının problemlü internet kullanım düzeyini yükseltebileceği ve internet bağımlılığı için önemli bir risk oluşturabileceğini işaret etmektedir. Ayrıca, “başarılı kimlik” statüsüne sahip olmanın problemlü internet kullanım düzeyini azaltabildiği ve tersine “kimlik arayışı” statüsüne sahip olmanın problemlü internet kullanım düzeyini artırabildiği de dikkati çekmektedir. Bu nedenle, üniversite öğrencilerinin problemlü internet kullanımına yol açan ihtiyaçları ve nedenleri ortadan kaldırmaya; bir yetişkin olma yönünde çabalayan öğrencilerin başarılı bir kimlik geliştirmelerine ve kimlik arayışı çabalarının gerçek anlamda sosyal ve yakın ilişkilere dayanmasına yönelik üniversitelerde etkili ve kapsamlı öğrenci kişilik hizmetlerinin verilmesine büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Diğer yandan internet bağımlılığının internet kullanmaya yeni başlayanlarda daha yaygın olarak görüldüğü (Young, 1998) dikkate alındığında, üniversite öğrencilerinin ilk günlerinden başlayarak internet yerine, zengin sosyal ve kültürel etkinliklere yönelmeleri için teşvik edilmeleri önem kazanmaktadır. Böylece öğrencilerin hem sosyal becerileri ve sosyal çevreleri artabilecek hem de farklı etkinliklerde kendilerini tanıma fırsatları elde ederek başarılı kimlik geliştirmeleri desteklenebilecektir. Araştırma bulguları problemlü internet kullanımının doğasının anlaşılması açısından önemli sonuçlar ortaya koymakla birlikte, araştırma bulgularının araştırmanın sahip olduğu sınırlılıklar çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir.

Araştırma, bazı sınırlılıklara sahiptir. Öncelikle araştırma tek bir üniversitedeki bir grup öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla, mevcut araştırmanın bulgularının farklı üniversite öğrencileri üzerinde yeni araştırmalar ile desteklenmesi gerekir. Aynı zamanda, araştırmanın veri toplama araçları öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine ve kategorik ölçümlere dayanmaktadır. Bu nedenle, bu araştırma farklı ölçme araçları ve yöntemler kullanılarak tekrarlanabilir. Ayrıca, araştırmada temel kullanım amacı yapay değişkenlere dönüştürülerek analize dâhil edilmiştir. Yeni araştırmalarda bireylerin internet kullanım amaç-

larını ortaya koymaya yönelik farklı ölçme işlemleri kullanılabilir. Bu sınırlılıklar çerçevesinde; araştırmanın bulguları veri grubu, ölçme aracı ve yöntemsel sınırlılıklar çerçevesinde değerlendirilmeli ve yorumlanmalıdır. Problemlerle internet kullanım davranışının farklı araştırmalarla incelenmesi; bulguların genellenebilirliğine, bu davranışın doğasının daha iyi anlaşılmasına ve buna yönelik üniversite ortamında etkili hizmetlerin ve ortamların oluşturulmasına önemli katkı sağlayabilecektir.

Predictiveness of Identity Status, Main Internet Use Purposes and Gender on University Students' the Problematic Internet Use

*Esra CEYHAN**

Abstract

This study aims at revealing the relationships between the problematic Internet use of university students and their identity status, main Internet use purposes, and gender. A total of 464 university students participated in the study, and the research data were collected through the Problematic Internet Use Scale, the Extended Objective Measure of Ego Identity Status, and the Information Questionnaire. The results of the analyses carried out with hierarchical regression analysis revealed that the most important predictor of the problematic Internet use was the use of the Internet for the purpose of "establishing social relationships with unfamiliar people." In addition, it was found that the problematic Internet use was significantly predicted by "identity moratorium status", "identity achievement status" (negatively), the Internet use for "entertainment" purposes, and the Internet use for the purpose of "establishing relationships with friends and relatives", respectively. These findings show that, in general, the Internet use purpose and the identity status are important determiners in problematic Internet use. For this reason, taking the Internet motives of individuals and their identity status into account contributes to guidance and counseling services for the prevention of unhealthy Internet use and future researches.

Key Words

The Internet, The Internet Addiction, Problematic Internet Use, Identity Status, University Student.

**Correspondence:* Assoc. Prof. Esra Ceyhan, Anadolu University, Faculty of Education, Division of Guidance and Psychological Counseling, 26470 Eskişehir/Turkey.
E-mail: eceyhan@anadolu.edu.tr

Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice
10 (3) • Summer 2010 • 1343-1355

The use of computers and the Internet is gradually increasing in all levels of the society and in all age groups in Turkey as it is throughout the world. Especially, the highest rate of computer and the Internet usage was observed between the ages of 14 and 24 (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2007, 2008). Therefore, it can be stated that the use of computers and the Internet is also quite common among university students. The psychological and environmental factors in the lives of university students are likely to cause them to become addicted to the Internet (Hall & Parsons, 2001), and thus the Internet has become an addiction of choice for a number of students (Hall & Parsons, 2001; Kandell, 1998). Moreover, since the Internet allows university students to connect quickly and efficiently and to be at many places at the same time, it acts as an important mediator for the qualitative and quantitative development of social life of university students (Douglas et al., 2008). Therefore, it could be stated that university students are more inclined to the Internet addiction (Kandell, 1998, Nalwa & Anand, 2003, Niemz, Griffiths & Banyard, 2005) and constitute the most risky population (Young, 2004).

When the developmental characteristics of university students are taken into consideration, it is seen that identity is a very important concept. Especially during late adolescence which coincides with the university years (18-21 years of age), identity development is completed (Erikson, 1968). Hence, the biggest gains in terms of identity formation occur during university years because university environment provides diversity of experiences for the identity development of individuals (Waterman, 1982 cited in Ward III, 2000). Marcia (2002) stated that identity diffusion and identity achievement in late adolescence can be better understood by means of identity status and identified four different identity statuses. These identity statuses are identity moratorium, identity foreclosed, identity diffusion and identity achievement. These identity statuses indicate the stage of adolescents in identity development process (Steinberg, 2007).

The fact that university students are in a period of searching and experimenting their identity constitutes the basis of a number of studies on the role of the Internet in identity formation (Valkenburg & Peter, 2008). In these studies, it is emphasized that since the Internet enables individuals to conceal their identity and present themselves in any identity they wish, individuals can do identity experiments in the Internet environment (Gross, 2004; Kennedy, 2006; Valkenburg & Peter, 2008; Valken-

burg, Schouten & Peter, 2005). Therefore, identity development process has become an inevitable source of the Internet use (Mullis, Mullis & Cornille, 2007). At the same time, the Internet also provides individuals with opportunities to interact with a number of people and experiment various identities. Such an interaction provides these individuals with rich feedback about their identities. Therefore, these opportunities can accelerate identity development. On the other hand, individuals can constantly show their "ideal" identities in the Internet environment. In general, this situation is likely to cause individual identity evaluations of adolescents to become unrealistically exaggerated. In addition, the Internet increases social connectedness and may cause individuals to become overexposed to various relationships and thoughts that damage the identity formation of individuals. Furthermore, constant use of fake identity patterns may hurt individuals psychologically (Kennedy, 2006; Valkenburg & Peter, 2008; Ward III, 2000). Therefore, adolescents may start to regard the Internet as a tool that helps them avoid their real-life responsibilities and their real identities as well as may tend to submit themselves to the virtual world (Huang, 2006; Yang & Tung, 2007). This situation could lead to the problematic/pathological use of the Internet.

Since the problematic Internet use is a syndrome that comprises cognitive and behavioral symptoms leading to negative consequences in terms of social, academic, professional, financial and physical aspects (Caplan, 2002, 2003; Davis, 2001; Morahan-Martin & Schumacker, 2003; Young, 1998), lots of studies have been conducted to investigate the relationship with problematic internet use. When the research results regarding the problematic internet use are taken into general consideration, it is seen that gender and the Internet use purpose are the basic factors. In general, the Internet is used to establish communication, to entertain oneself and to get information (Shaw & Gant, 2002). On the other hand, in terms of problematic Internet use, the Internet use for communication purposes is handled in two dimensions: establishing virtual communication with new people/communicating with familiar people (Morahan-Martin & Schumacher, 2000). Research shows that gender (men) (Choi, 2001; Çakır-Balta & Horzum, 2008; DiNicola, 2004; Everhard, 2000; Li & Chung, 2006; Morahan-Martin & Schumacher, 2000; Scherer, 1997; Weitzman, 2000) and the Internet use for entertainment and social interaction such as establishing social relationships with new people, shopping, downloading movies

and songs, and playing online games are important predictors of the problematic Internet use (Ceyhan & Ceyhan, 2007; Choi, 2001; Kim & Davis, 2009; Li & Chung, 2006; Morahan-Martin & Schumacher, 2000; Oğuz, Zayim, Özel & Saka, 2008; Weitzman, 2000). It was also found out that use of the Internet for searching for information (Chak & Leung, 2004; Whang, Lee & Chang, 2003; Young, 1998) and establishing communication with the family and friends was not a predictor of the problematic Internet use (Kim & Davis, 2009).

When the relationships of the Internet addiction (online chat and games) with establishing intimate relationships and developing identity among university students were examined, it was seen for individuals addicted to online chat and games that there were weak symptoms for identity achievement and strong symptoms for identity diffusion (Huang, 2006). In another study, the relationships between identity statuses and pathological Internet use were investigated. The results revealed that university students with the identity moratorium status had more symptoms of pathological Internet use than the university students with the identity foreclosed status (Matsuba, 2006). In addition, it was found out that university students with the identity moratorium status and with the identity diffusion status had a higher level of the problematic Internet use than the university students with other identity statuses (Ward III, 2000). These studies limited in number show that the developmental need of university students for identity formation is an important reason for problematic Internet use.

Although some studies about understanding the Internet usage of university students has been carried out in Turkey (Atıcı & Dikici, 2003; Balcı & Ayhan, 2007; Oral, 2004) and the problematic Internet use (Ceyhan, 2007; Ceyhan & Ceyhan, 2007; Çakır-Balta & Horzum, 2008; Gönül, 2002; Oğuz, et al., 2008; Öztürk, Odabaşoğlu, Eraslan, Genç & Kalyoncu, 2007), there is little research about the relationship between the Internet use and identity development. Therefore, there is a need for further research that reveals the relationship between the problematic Internet use and identity development. This study tries to meet the needs mentioned aims at revealing the relationships between the problematic Internet use of university students and their identity status, their main Internet use purposes and their gender. In line with this purpose, the present study seeks an answer to the question of *“Do the identity statuses of university students, their basic Internet use purposes and their gender are significant predictors of their level of the problematic Internet use?”*

Method

Participants

The study group of the present research includes a total of 464 university students attending various undergraduate programs at Anadolu University in the academic year of 2007-2008. Among these students, 238 of them (%51.30) were females, and 226 of them (%48.70) were males. In terms of their class grades, 183 of all the students (%39.40) were freshmen; 68 students (%14.70) were second-graders; 130 students (%28.00) were third-graders; and 77 students (%16.60) were seniors; on the other hand, 6 students did not state their class grades. In addition, the cumulative Grand Point Averages of the students was 2.55 ($s = 0.53$) ranging between 0.98 and 3.77.

For the collection of the research data, the Problematic Internet Use Scale (PIUS) was administered to measure the problematic Internet use levels of the individuals; the Extended Objective Measure of Ego Identity Status (EOM-EIS-2) to measure the identity status levels of individuals; and the Information Questionnaire was used to obtain personal information and information about the Internet use.

Measures

The problematic Internet Use Scale (PIUS): The PIUS was developed by Ceyhan, Ceyhan and Gürcan (2007) to measure the problematic Internet use levels of university students. The scale includes 33 items responded through five-point rating. The scores to be obtained from the scale range from 33 to 165. The higher scores obtained from the scale refer to unhealthy Internet use of individuals and thus show that they are influenced negatively and that they may have a tendency towards pathology like the Internet addiction (Ceyhan, Ceyhan and Gürcan, 2007).

The Extended Objective Measure of Ego Identity Status (EOM-EIS-2): The EOM-EIS-2 was developed by Bennion and Adams to measure the identity development levels of individuals. The Turkish adaptation studies of the scale were carried out by Oskay (1998). The EOM-EIS-2 is made up of 64 likert-type items. From the scale, the sub-scales of Identity Achievement, Identity Moratorium, Identity Foreclosed and Identity Diffusion can be obtained. Thus, from each of the four sub-scales that reveal the identity statuses, scores ranging from 16 to 96 can be obtained (Oskay, 1998). The higher scores to be ob-

tained from each sub-scale mean increase in the identity status levels of identity achievement, identity moratorium, identity foreclosed and identity diffusion. In this study, the total scores obtained from the four sub-scales independently from the two areas that constitute the scale were taken into consideration.

Information Questionnaire: The questionnaire was developed for the present study. The questionnaire includes questions to obtain personal information about university students participating in the study such as their gender and class-grades and to obtain information about their basic Internet use purposes (What is the basic purpose of your using the Internet?: obtaining information, establishing communication with friends and relatives, entertainment, and establishing social relationships with unfamiliar people).

Procedure

The research data were collected in April and May in 2008. A total of 464 students participated in the study. However, because the scores of three students were extreme values, the statistical analyses were run on the scores of 461 students. The analyses of the research data were conducted with linear multiple hierarchical regression analysis. In the study, because the variables of gender and basic Internet use purpose considered as predictive variables were categorical variables, they were first transformed into dummy variables and then included in the analysis (Field, 2005). In the study, the significance level was taken as .05.

Results

The present study investigated whether the identity statuses of university students, basic Internet use purposes, and gender are significant predictors of the problematic Internet use levels. For this purpose, the research data were analyzed through multiple hierarchical regression analysis, and the variables of basic Internet use purposes (obtaining information, establishing communication with friends and relatives, entertainment, and establishing social relationships with unfamiliar people) [Model 1], identity status levels (Identity Achievement, Identity Moratorium, Identity Foreclosed and Identity Diffusion) [Model 2], and gender [Model 3], which were all predictive variables, were included in the analysis as three blocks, respectively. The results of the linear multiple hierarchical

regression analysis revealed that the identity diffusion status, the identity foreclosed status and the gender did not significantly contribute to the regression model. By excluding these variables from the model, the analyses were conducted again. As a result, it was found out that the variables of The Internet use for such purposes as “establishing communication with friends and relatives”, “entertainment” and “establishing social relationships with unfamiliar people” all significantly explained 8.7% of the total variance. It was also revealed that the “identity achievement” status and the “identity moratorium” status both contributed to this total variance with an increase of 6.2%. Thus, it was seen that these variables significantly explained 14.9% of the total variance regarding problematic Internet use. When the predictive variables were examined according to the standardized regression coefficients (β), it was seen that the Internet use for the purpose of “establishing social relationships with unfamiliar people” was the most important predictor and was the variable that best explained problematic Internet use. This variable was, in order of importance, followed by “identity moratorium”, “identity achievement”, “entertainment” and “establishing communication with friends and relatives”. In addition, the results of the regression analysis revealed that the “identity foreclosed” status, the “identity diffusion” status, and gender did not significantly predict problematic Internet use.

Consequently, the basic Internet use purpose and identity status were found to be important factors in problematic Internet use, yet gender was not an important factor in the problematic Internet use. When considered in terms of the basic Internet use purpose, the basic purpose of “establishing social relationships with unfamiliar people” was the most important predictor, and so was “entertainment”. In addition, when the basic purpose of “obtaining information” was taken as reference, it was found out that all the Internet users, especially healthy users, had higher levels of the problematic Internet use for all other the Internet use purposes. It was also revealed that identity status was an important factor in the problematic Internet use and that the problematic Internet use had a significant relationship with the identity achievement status (negatively) and the identity moratorium status. When the direction of this relationship was examined, it was seen that as the identity achievement level increased, the problematic Internet use level significantly decreased ($\beta = -.16$) and that as the identity moratorium level increased, the problematic Internet use level significantly increased ($\beta = .19$) as well.

Discussion

The findings of the study revealed that the Internet use purposes are important for the problematic Internet use of university students. It was also found out that the Internet use for the purpose of “establishing social relationships with unfamiliar people” was the basic predictor of problematic Internet use. In addition, the Internet use for “entertainment” purposes and its use for the purpose of “establishing communication with friends and relatives” were predictive variables, yet the Internet use for the purpose of “obtaining information” had no relationship with problematic Internet use. This finding is consistent with the findings of previous studies which concluded that the use of the Internet for social interaction is a risk factor for the development of the problematic Internet use (Caplan, 2002; Ceyhan, 2007; Chak & Leung, 2004; Choi, 2001; Li & Chung, 2006; Oğuz, et al., 2008; Ward, 2001; Young, 1998). Similarly, the present research findings are also supported by the findings of other studies which concluded that the use of the Internet to entertain, to relax, and to spend good time has a relationship with the problematic Internet use (Ceyhan & Ceyhan, 2007; Choi, 2001; Morahan-Martin & Schumacher, 2000; Weitzman, 2000) and that the Internet users for the purpose of “obtaining information” are healthy users (Chak & Leung, 2004; Whang, Lee & Chang, 2003; Young, 1998). Therefore, the present research findings suggest that the Internet use for the purpose of establishing social relationships and its use for entertainment purposes are important factors in problematic Internet use. In this respect, when the developmental task of some university students such as identity formation and that of other university students such as establishing intimate relationships are taken into consideration, it could be stated that the opportunity provided by the Internet to establish social relationships rapidly with a number of people at a time causes the Internet to be intensely used for the purpose of establishing social interactions. This situation is likely to put university students into a risk group in terms of problematic Internet use. On the other hand, the use of the Internet for entertainment purposes such as playing games, relaxing and spending good time could lead to problematic Internet use. Thus, as a result of overuse of the Internet in an uncontrollable manner, it will be inevitable for an individual to experience impairments in various areas of life, especially in the area of psychosocial development. The present research findings show that identity statuses of university

students constitute an important factor for their problematic Internet use. In the study, it was found out that the problematic Internet use has a negative relationship with the “identity achievement status” and a positive relationship with the “identity moratorium status”. This finding is consistent with the findings of studies which report that identity statuses are important factors in the problematic Internet use (Huang, 2006; Matsuba, 2006; Ward III, 2000). When the research findings are taken into consideration, it could be stated that university students with the identity moratorium status are more inclined to experiences related to the problematic Internet use and that those with the identity achievement status are healthy Internet users. Individuals with the identity moratorium status examine and test their options in order to take a decision (Oskey, 1998). For this reason, the Internet allows university students with the identity moratorium status to do identity experiments. In addition, since the Internet gives the opportunity to interact with a number of people during their identity experiments, it provides quite valuable feedback, which could allow university students with the identity moratorium status to use the Internet intensely. On the other hand, as online relationships help avoid anxiety that exists in face-to-face relationships and as they allow anonymity, individuals can play the role of any personality and either gender they want and thus will have the chance to try different personality and relationship types. However, it could be stated that individuals’ constant use of fake identities may hinder the formation of a stable identity; that the Internet use may go from healthy use towards problematic use; and that as a result, it could threaten one’s mental health.

In the study, it was revealed that there is no relationship between the problematic Internet use of students and their gender. This finding is similar to previous research findings that the problematic Internet use does not change with respect to gender (Hall & Parsons, 2001; Leung, 2004). On the other hand, this finding is not consistent with the findings of other studies which report that boys are more problematic Internet users than girls (Choi, 2001; Çakır-Balta & Horzum, 2008; DiNicola, 2004; Everhard, 2000; Li & Chung, 2006; Morahan-Martin & Schumacher, 2000; Scherer, 1997; Weitzman, 2000). The differences in the problematic Internet use of individuals in terms of their gender could be explained with boys and girls’ developmental tasks of identity formation and of establishment of intimate relationships. For university

students who experience difficulty in carrying out these developmental tasks, the Internet could be rescuer. Since the Internet provides university students with an appropriate and comfortable environment in which they can do experiments on deciding what they want to be, it has become an inevitable tool for the young. On the other hand, young individuals who continuously experience failure as a result of their identity experiments are likely to consider the Internet as a tool that helps them suspend these attempts for a while or help them avoid their real identities; also, they may start to take part in activities like games, gambling, and shopping in the virtual world of the Internet.

The overall results of the present study point out that the basic Internet use purpose is quite important in the problematic Internet use and that the Internet use for other purposes (especially “establishing social relationships with unfamiliar people” and “entertainment”, respectively) except for “obtaining information” may increase the level of the problematic Internet use and may constitute an important risk for the Internet addiction. In addition, having an “identity achievement” status is likely to decrease the level of problematic Internet use, yet having an “identity moratorium” status may increase the level of problematic Internet use. Therefore, there is a great need for giving effective and comprehensive student personnel services in universities which allow identity moratorium efforts to depend on social and intimate relationships in real sense; for avoiding the reasons and needs that lead to the problematic Internet use of university students; and for helping students develop identity achievement who try to become an adult between their adolescence and adulthood. On the other hand, it is important to encourage university students from their early days at university to take part in rich, social and cultural activities rather than wasting time on the Internet. In this way, not only the social skills and social environment of students will develop, but also they will have the opportunity to develop identity achievement by knowing themselves better through different activities. The findings of the present study provide important results in terms of understanding the nature of problematic Internet use, yet the findings should be evaluated within the scope of the limitations of the study and supported by future studies.

References/Kaynakça

- Atıcı, B. ve Dikici, A. (2003). İnternet kafelere giden bireylerin öğrenim düzeyleri ile interneti kullanım amaçları arasındaki ilişki (Elazığ örneği) [Çevrimiçi sürüm]. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 129-146.
- Balcı, Ş. ve Ayhan, B. (2007). Üniversite öğrencilerinin internet kullanım ve doyumları üzerine bir saha araştırması. *Selçuk İletişim*, 5 (1), 174-197. Ulakbim veritabanından 11 Eylül 2009 tarihinde edinilmiştir.
- Caplan, S. E. (2002). Problematic internet use and psychosocial well-being: Development of a theory-based cognitive-behavioral measurement instrument. *Computers in Human Behavior*, 18, 553-575.
- Caplan, S. E. (2003). Preference for online social interaction. A theory of problematic internet use and psychosocial well-being. *Communication Research*, 30 (6), 625-648.
- Ceyhan, E. (2007). University students' problematic internet use in terms of reasons for internet use. *Proceedings of 6th WSEAS International Conference on Education and Educational Technology (EDU'07)*, Italy, (pp. 25-29). Venice: WSEAS Press.
- Ceyhan, E., & Ceyhan, A. A. (2007). An investigation of problematic Internet usage behaviors on Turkish university students. *Proceedings of 7. International Educational Technology Conference Volume: II* (p. 115-120). North Cyprus: Near East University.
- Ceyhan, E., Ceyhan, A. A. ve Gürcan, A. (2007). Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 387-416.
- Chak, K., & Leung, L. (2004). Shyness and locus of control as predictors of internet addiction and internet use. *Cyberpsychology & Behavior*, 7 (5), 559-570.
- Choi, Y. J. (2001). *Investigating Koreans' internet use patterns and motivations and exploring vulnerability of internet dependency*. Unpublished doctoral dissertation, ProQuest Dissertations and Theses veritabanından ulaşılabilir. (UMI No. 3021006).
- Çakır-Balta, Ö. ve Horzum, M. B. (2008). Web tabanlı öğretim ortamındaki öğrencilerin internet bağımlılığını etkileyen faktörler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41 (1), 187-205. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/154/1149.pdf> adresinden 11 Eylül 2009 tarihinde edinilmiştir.
- Davis, R. A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological internet use. *Computers in Human Behavior*, 17(2), 187-195.
- DiNicola, M. D. (2004). *Pathological internet use among college students: The prevalence of pathological internet use and its correlates*. Unpublished doctoral dissertation, ProQuest Dissertations and Theses veritabanından ulaşılabilir. (UMI No. 3133723).
- Douglas, A. C., Mills, J. E., Niang, M., Stepchenkova, S., Byun, S., Ruffini C., et al. (2008). Internet addiction: Meta-synthesis of qualitative research for the decade 1996-2006. *Computers in Human Behavior*, 24, 3027-3044.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. NY: Norton
- Everhard, R. A. (2000). *Characteristics of pathological internet users: An examination of on-line gamers*. Unpublished doctoral dissertation, ProQuest Dissertations and Theses veritabanından ulaşılabilir. (UMI No. 9988074).
- Field, A. (2005). *Discovering statistics using SPSS* (2th ed.). London: Sage.

- Gönül, A. S. (2002). Patolojik internet kullanımı (İnternet bağımlılığı/Kötüye kullanım). *Yeni Symposium*, 40 (3), 105-110.
- Gross, E. F. (2004) Adolescent internet use: What we expect, what teens report. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 25 (6), 633-649.
- Hall, A. S., & Parsons, J. (2001). Internet addiction: College student case study using best practices in cognitive behavior therapy. *Journal of Mental Health Counseling*, 23 (4), 312-327.
- Huang, Y. R. (2006). Identity and intimacy crisis and their relationship to internet dependence among college students. *Cyberpsychology & Behavior*, 9 (5), 571-576.
- Kandell, J. J. (1998). Internet addiction on campus: The vulnerability of college students. *Cyberpsychology & Behavior*, 1, 11-17.
- Kennedy, H. (2006). Beyond anonymity, or future directions for internet identity research. *New Media & Society*, 8 (6), 859-876.
- Kim, H. K., & Davis, K. E. (2009). Toward a comprehensive theory of problematic internet use: Evaluating the role of self-esteem, anxiety, flow, and the self-rated importance of internet activities. *Computers in Human Behavior*, 25, 490-500.
- Leung, L. (2004). Net-generation attributes and seductive properties of the internet as predictors of online activities and internet addiction. *Cyberpsychology & Behavior*, 7 (3), 333-348.
- Li, S. M. & Chung, T. M. (2006). Internet function and Internet addictive behavior. *Computers in Human Behavior*, 22 (6), 1067-1071.
- Marcia, J. E. (2002). Adolescence, identity, and the Bernardone Family. *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 2 (3), 199-209.
- Matsuba, M. K. (2006). Searching for self and relationships online. *Cyberpsychology & Behavior*, 9(3), 275-284.
- Morahan-Martin, J., & Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological internet use among college students. *Computers in Human Behavior*, 16 (1), 13-29.
- Morahan-Martin, J., & Schumacher, P. (2003). Loneliness and social uses of the internet. *Computers in Human Behavior* 19(6), 659-671.
- Mullis, R. L., Mullis, A. K., & Cornille, T. A. (2007). Relationships between identity formation and computer use among black and white adult females. *Computers in Human Behavior*, 23 (1), 415-423.
- Nalwa, K., & Anand, A. P. (2003). Internet addiction in students: A cause of concern. *Cyberpsychology & Behavior*, 6 (6), 653-656.
- Niemz, K., Griffiths, M., & Banyard, P. (2005). Prevalence of pathological internet use among university students and correlations with self-esteem, the general health questionnaire (GHQ), and disinhibition. *Cyberpsychology & Behavior*, 8 (6), 562-570.
- Oğuz, B., Zayim, N., Özel, D. ve Saka, O. (2008). Tıp öğrencilerinin internette bilişsel durumları. *Akademik Bilişim 2008 Konferansında sunulan bildiri*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale. [http://ab.org.tr/ab08/kitap /Bildiriler/120,1_90_AB08.pdf](http://ab.org.tr/ab08/kitap/Bildiriler/120,1_90_AB08.pdf) adresinden 10 Eylül 2009 tarihinde edinilmiştir.

- Oral, B. (2004). Öğretmen adaylarının internet kullanma durumları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (10), 1-10. Ulakbim veritabanından 11 Eylül 2009 tarihinde edinilmiştir.
- Oskay, G. (1998). Genişletilmiş Objektif EGO Kimlik Statüsü Ölçeğinin (Extended Objective Measure of EGO Identity Status)-EOM-EIS'in Türkçeye uyarlaması-Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (9), 17-24.
- Öztürk, Ö., Odabaşoğlu, G., Eraslan, D., Genç, Y. ve Kalyoncu, Ö. A. (2007). İnternet bağımlılığı: Kliniği ve tedavisi. *Bağımlılık Dergisi*, 8, 36-41.
- Scherer, K. (1997). College life online: healty and unhealthy internet use. *Journal of College Student Development*, 38, 655-664.
- Shaw, L. H., & Gant, L. M. (2002). Users divided? Exploring the gender gap in internet use. *CyberPsychology & Behavior*, 5 (6), 517-527.
- Steinberg, L. (2007). *Ergenlik* (F. Çok, Yay. haz.). Ankara: İmge.
- Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK] (2007). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanımı araştırması*. <http://www.tuik.gov.tr/> PreHaberBultenleri.do?ind=605 adresinden 6 Şubat 2008 tarihinde edinilmiştir.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2008). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanımı araştırması*. <http://www.tuik.gov.tr/> PreHaberBultenleri.do?ind=605 adresinden 9 Mayıs 2009 tarihinde edinilmiştir.
- Valkenburg, P. M., Schouten A. P., & Peter, J. (2005). Adolescents' identity experiments on the internet. *New Media & Society*, 7 (3), 383-402.
- Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2008). Adolescents' identity experiments on the internet. Consequences for social competence and self-concept unity. *Communication Research*, 35 (2), 208-231.
- Ward III, D. L. (2000). *The relationship between psychosocial adjustment, identity formation, and problematic internet use*. Unpublished doctoral dissertation, ProQuest Dissertations and Theses veritabanından ulaşılabilir. (UMI No. 9977896).
- Weitzman, G. D. (2000). *Family and individual functioning and computer/ internet addiction*. Unpublished doctoral dissertation, ProQuest Dissertations and Theses veritabanından ulaşılabilir. (UMI No. 9989051).
- Whang, L. S. M., Lee, S., & Chang, G. (2003). Internet over-users' psychological profiles: A behavior sampling analysis on internet addiction. *Cyberpsychology & Behavior*, 6 (2), 143-150.
- Yang, S. C., & Tung, C. J. (2007). Comparison of internet addicts and non-addicts in Taiwanese high school. *Computers in Human Behavior*, 23 (1), 79-96.
- Young, K. S. (1998). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyberpsychology & Behavior*, 1 (3), 237-244.
- Young, K. S. (2004). Internet addiction: a new clinical phenomenon and its consequences. *American Behavioral Scientist*, 48, 402-415.

